

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра української літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Усна народна творчість

Освітня програма **Українська мова і література**
Спеціальність **014 Середня освіта**
Спеціалізація **014. 01 Українська мова і література**
Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Івано-Франківськ – 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Усна народна творчість» для студентів за напрямом підготовки «бакалавр», спеціальністю «українська мова і література», « » серпня, 2019 р.

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Вівчарик Н. М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури.

Протокол від «24» серпня 2019 р. № 1

Завідувач кафедри української літератури

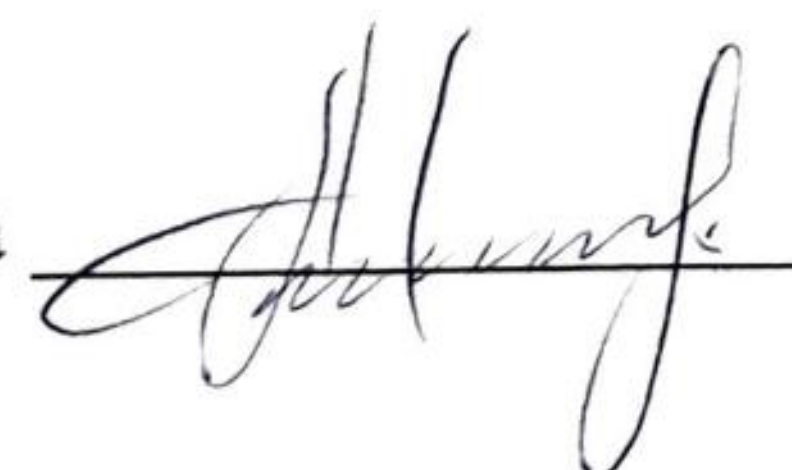
 (проф.. Хороб С. І.)

« » _____ 2019 р.

Схвалено методичною комісією факультету, інституту.

Протокол від «30» серпня 2019 р. № 1

« » _____ 2019 р.

Голова (доц. Мартинець А. М.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 01 Освіта	<i>Дисципліна циклу професійної підготовки</i>	
Модулів – 2	Спеціальність:		
Змістових модулів – 3	014 Середня освіта (014.01 Українська мова і література);	Рік підготовки	
Загальна кількість годин - 90		1	1
		Семестр	
		I	I
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		12 год.	8 год.
		Практичні	
		18 год.	4 год.
		Самостійна робота	
60 год.	78 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/3

для заочної форми навчання – 1/9

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є формування системи наукових знань та уявлень про усну народну творчість як складову духовної культури народу, її генезу, розвиток та сучасний стан; підготовка студентів до фольклорної практики, що дасть можливість практичного застосування набутих знань.

Завдання: дати студентам ґрунтовні знання про усну народну творчість, навчити аналізувати жанрові та художні особливості фольклорних творів, навчити збирати та фіксувати фольклорні тексти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- особливості розвитку усної народної творчості, її специфічні риси;
- основні ознаки усної народної творчості як виду мистецтва;
- визначення фольклорних жанрів, їх взаємозв'язок з художньою літературою;
- основні тексти, запропоновані для вивчення;
- історичні передумови появи окремих тематичних груп;
- комплекс українських традицій та обрядів, які побутують у нашому народі;

вміти:

- аналізувати фольклорні тексти;
- аналізувати історико-літературні проблеми, активно виявляти та відстоювати власну точку зору;
- об'єктивно оцінювати мистецькі твори;
- використовувати набуті під час вивчення курсу знання для збирання та впорядкування фольклорних творів;
- опрацювати фахову наукову, критичну літературу, яка сприяє професійному зростанню та самовдосконаленню;
- використовувати й залучати до роботи нові інформаційні технології;
- працювати та комунікувати у групах, досліджуючи конкретну проблему та шукаючи способи її вирішення.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фольклор як синкретична система.

Тема 1. Поняття «фольклор», «фольклористика». Вивчення усної народної творчості у школі.

1. Фактори впливу на розвиток фольклору та його етнічні особливості.
2. Напрями та школи фольклористики.
3. Періодизація фольклору.
4. Розділ «Усна народна творчість» у програмі вивчення української літератури у 5-10 класах.
5. Усна народна творчість і художня література. Проникнення фольклору в авторські тексти (Т. Шевченко, І. Франко, Н. Забіла, Л. Костенко та ін.).

Тема 2. Основи світоглядної системи українського фольклору.

1. Дохристиянські вірування давніх слов'ян: анімізм, тотемізм, фетишизм, пантеїзм та ін.
2. Магія як найдавніший пласт народної творчості та її форми.
3. Давня праслов'янська міфологія.
4. Запровадження християнства і його вплив на розвиток української народної словесності.

Тема 3. Українська демонологія. Магія. Замовляння.

1. Окультні уявлення українців. Джерела української демонології.
2. Українські демонологічні образи.
3. Демонологія в літературних творах.
4. Магічні дії.
5. Замовляння, віра в силу слова.

Змістовий модуль 2. Обрядова творчість.

Тема 4. Народна драма.

1. Театральність як основа народної драми.
2. Синкретизм як ознака народної драми (поєднання слова, співу, танцю).
3. Імпровізація у народних драмах.
4. Комізм і пародія та їх місце в народній драмі.

Тема 5. Календарно-обрядова творчість. Вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у 6 класі.

Ритуально-міфологічна основа зимового циклу календарної обрядовості

2. Жанри зимового циклу календарно-обрядової творчості
3. Ритуально-міфологічна основа весняного циклу календарної обрядовості
4. Жанри весняного циклу календарно-обрядової творчості
5. Ритуально-міфологічна основа літнього циклу календарної обрядовості
6. Жанри літнього циклу календарно-обрядової творчості
7. Ритуально-міфологічна основа осіннього циклу календарної обрядовості
8. Жанри осіннього циклу календарно-обрядової творчості
9. Драматизовані календарно-обрядові дійства.

Тема 6. Родинно-обрядова творчість.

Весільна обрядовість, її виникнення та становлення.

2. Весілля як драма. Його основні етапи та народнопісенний супровід.
3. Народна обрядовість, пов'язана з народженням дитини.
4. Похоронна обрядовість. Голосіння та їх різновиди.
5. Обряди, пов'язані з будівництвом дому та новосіллям.
6. Зв'язок жанрів родинно-обрядової творчості з художньою літературою та їх дослідження.

Змістовий модуль 3. Фольклорні тексти та їх жанрова специфіка.

Тема 7. Героїчний епос та ліро-епос, його вивчення на уроках української літератури. Самостійна робота (30 хв.).

Билини. Тематичне розмаїття, поетика.

2. Історичні легенди.
2. Думи. Особливості поетики дум, їх класифікація. Тематичні цикли дум про героїчну боротьбу українського народу проти турецько-татарських загарбників («Дума про Самійла Кішку», «Маруся Богуславка», «Втеча трьох братів з города Азова», «Дума про козака Голоту»).
3. Історичні пісні. Пісні-хроніки. Пісні-гімни.
4. Історичні та героїчні балади («Бондарівна», «Лимерівна» та ін.).
5. Кобзарство як унікальне культурно-історичне явище України.

Тема 8. Українські народні балади.

1. Балада як жанр, її ознаки.
2. Класифікації балад.
3. Баладні сюжети на вашій території
4. Жанр балади у художній літературі, його модифікації.

Тема 9. Пісня та її роль у житті українського народу. Вивчення суспільно-побутових пісень на уроках української літератури у 7 класі.

1. Родинно-побутові пісні.
2. Суспільно-побутові пісні та їх вивчення на уроках української літератури.
3. Танкові пісні.
4. Романси та особливості їх виконання.
5. Пісні літературного походження, які стали народними.
6. Наукові дослідження пісень.

Тема 10. Дитячий фольклор.

1. Поняття «дитячий фольклор».
2. Жанри, що виникли у дитячому середовищі.
3. Жанри народної творчості, що перейшли у дитячий фольклор.
4. Зв'язок дитячого фольклору з художньою літературою.

Тема 11-12. Казкова і неказкова проза. Контрольна робота.

Художньо-стильові особливості казкового епосу, відмінність від неказкової прози (байки, бувальщини, перекази, оповідання).

2. Культурно-анімістичні (міфологічні) казки. Звірний епос.
3. Чарівні (героїчні) казки.
4. Сюжетно-композиційна будова чарівних казок.
5. Соціально-побутові казки, анекдоти та небилиці.
6. Зв'язок народної казкової прози з художньою літературою (на прикладі казок І. Франка, Н. Забіли та ін.), збирання та дослідження казкового епосу.

Тема 13. Презентація групових проектів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	разом	у тому числі					разом	у тому числі					
		л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Фольклор як синкретична система.													
Тема 1. Поняття «фольклор», «фольклористика». Вивчення усної народної творчості у школі.	10	2	2			6	10	2	2				6
Тема 2. Основи світоглядної системи українського фольклору.	8	2	2			4	8						8
Тема 3. Українська демонологія. Магія. Замовляння.	8	2				6	6						6
Тема для самостійного опрацювання. Праслов'янська міфологія.	6					6	6						6
Разом за змістовим модулем 1	32	6	4			22	30	2	2				26
Змістовий модуль 2. Обрядова творчість.													
Тема 4. Народна драма.	8	2				6	10	2					8
Тема 5. Календарно-	6		2			4	8						8

обрядова творчість. Вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у 6 класі.												
Тема 6. Родинно-обрядова творчість.	6		2			4	8					8
Разом за змістовим модулем 2	20	2	4			14	26	2				24
Змістовий модуль 3. Фольклорні тексти та їх жанрова специфіка.												
Тема 7. Героїчний епос та ліро-епос, його вивчення на уроках української літератури. Самостійна робота (30 хв.).	6		2			4	6	2				4
Тема 8. Українські народні балади.	4	2				2	4					4
Тема 9. Пісня та її роль у житті українського народу. Вивчення суспільно-побутових пісень на уроках української літератури у 7 класі.	4		2			2	4					4
Тема для самостійного опрацювання. Кобзарі та лірники, виконавці народних дум, історичних пісень (О. Вересай, Г. Гончаренко, М. Кравченко та ін.). Сучасні виконавці: «Шпилясті кобзарі», Василь та Микола Литвини, В. Нечепя. Національна капела бандуристів України.	4					4						
Тема 10. Дитячий	4	2				2	8		2			6

фольклор.												
Тема 11-12. Казкова і неказкова проза. Контрольна робота	4		4				4					4
Тема для самостійного опрацювання. Авторські інтерпретації наробної балади «В неділю рано зілля копала».	4						4					
Тема 13. Презентація групових проектів.	8		2			6	8	2				6
Разом за змістовим модулем 3	38	4	10			24	34	4	2			28
ІНДЗ	-	-	-			-		-	-			-
Усього годин	90	12	18			60	90	8	4			78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття «фольклор», «фольклористика». Вивчення усної народної творчості у школі.	2
2.	Основи світоглядної системи українського фольклору	2
3.	Календарно-обрядова творчість. Вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у 6 класі.	2
4.	Родинно-обрядова творчість.	2
5.	Героїчний епос та ліро-епос, його вивчення на уроках української літератури. Самостійна робота (30 хв.).	2
6.	Пісня та її роль у житті українського народу. Вивчення суспільно-побутових пісень на уроках української літератури у 7 класі.	2
7-8.	Казкова і неказкова проза. Контрольна робота.	2
9.	Презентація групових проектів.	2
	Разом	18

Теми практичних занять для з.ф.н.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття «фольклор», «фольклористика». Вивчення усної народної творчості у школі.	2
2.	Дитячий фольклор.	2
	Разом	4

6. Теми семінарських занять (навчальним планом не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		

7. Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Ознайомитися зі статтями:</p> <p>Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37.</p> <p>Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf</p> <p>Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2009. № 7-8. С. 31-33.</p> <p>Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37.</p> <p>Амерханян С. Інтегрування на уроках літератури. Прислів'я та приказки. Народне уявлення про довкілля та моральні норми українського народу. <i>Дивослово</i>. 2012. № 11. С. 5-8.</p>	5
2	Законспект.: Франко І. Дві школи в фольклористиці. <i>Твори: У 50 т.</i> Т. 29. К. : Наук, думка, 1981. С. 416-424.	1
3	Опрацювання теми «Праслов'янська міфологія».	4
4	Кобзарі та лірники, виконавці народних дум, історичних пісень (О. Вересай, Г. Гончаренко, М. Кравченко та ін.). Сучасні виконавці: «Шпилясті кобзарі», Василь та Микола Литвини, В. Нечепа. Національна капела бандуристів України.	4
5	Законспектувати: Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2019. № 6. С. 37-40.	3

	Ознайомитися із працею: Гнатюк В. Нарис української міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с.	
6	Підготувати презентацію про синтез християнських і поганських традицій у сучасному фольклорі, працюючи у групах.	3
7	Прочитати «Конотопську відьму» Г. Квітки-Основ'яненка, проаналізувати образ відьми, епізоди, пов'язані із чарами. Гречка Л. Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма». 9 клас. <i>Вивчаємо українську мову та літературу</i> . 2015. № 15. С. 21-23.	4
8	Підготувати повідомлення про обрядові дійства на вашій території.	3
9	Виписати зразки усної народної творчості (обрядова поезія) з елементами двовір'я.	2
10	Авторські інтерпретації наробної балади «В неділю рано зілля копала».	4
11	Ознайомитися зі статтями: Братко В. Особливості вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у культурологічному контексті (6 клас). <i>Українська мова і література в школі</i> . 2014. № 5. С. 30-35. Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової пісенності села Підлісся. <i>Молодий вчений</i> . №11 (51) листопад 2017. С. 185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». <i>Вісник Прикарпатського університету: Філологія</i> . Вип. 42-43. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162.	4
12	Опрацювати:Петров В. Український фольклор: заговори, голосіння, обрядовий фольклор народно-календарного циклу. <i>Берегиня</i> . 1996. № 3-4. С. 86-101. Нестеренко С. Вилив душу в пісні український народ. Урок літератури в 9 класі: [на тему «родинно-побутові пісні»]. <i>Дивослово</i> . 2009. № 9. С. 11-16.	5
13	Ознайомитися зі статтями: Аношкіна Г. Українські народні думи. «Маруся Богуславка». Проблема вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі і становищем дружини турецького вельможі: [українська література, 8 клас]. <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2015. № 12. С. 36-37. Логвиненко Н. Проблеми вибору, душевна роздвоєність, Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі («Маруся Богуславка»): Українська література. Конспект уроку, 7-й клас. <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2018. № 6. С. 33-37. Беценко Т. «Загадкові» слова в українських народних думах. <i>Дивослово</i> . 2003. №12. С. 17-19. (5 год).	5

14	<p>Ознайомитися зі статтями: Зібарова Л. «Пісня – душа народу». Захист проекту. <i>Українська мова та література</i>. 2018. № 15-16. С. 26-32.</p> <p>Проаналіз. жанр балади та її зв'язок із світоглядною системою українців; відмінність укр. балад від польських, німецьких та ін.</p> <p>Законспект.:</p> <p>Франко І. «Тополя» Т.Шевченка. <i>Зібр. творів: У 50 т.</i> К. : Наук, думка, 1980. Т. 28. С.73-88.</p> <p>Підготувати порівняльний аналіз балади Т. Шевченка «Тополя» і фольклорного сюжету. (5 год).</p>	3
15	<p>Законспект.:</p> <p>Франко І. «Тополя» Т.Шевченка. <i>Зібр. творів: У 50 т.</i> К. : Наук, думка, 1980. Т. 28. С.73-88.</p> <p>Підготувати порівняльний аналіз балади Т. Шевченка «Тополя» і фольклорного сюжету.</p>	2
16	<p>Ознайомитися зі статтями: Братко В. Художнє відображення дійсності в козацьких і чумацьких піснях (7-й клас). <i>Українська мова і література в школі</i>. 2014. № 7. С. 32-36.</p> <p>Степани-шин Б. Нове поповнення скарбниці пісенної творчості України. <i>Народна творчість та етнографія</i>. 2001. № 1-2. С. 81-82.</p> <p>Дей О. Народнопісенні жанри. Вип. 2. К. : Музична Україна, 1983. 112 с.</p> <p>Простежити, які авторські пісні стали народними, чому?</p>	5
17	<p>Опрацювати статті: Голик О. Повість Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». Гімн високим людським почуттям. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2019. № 1-2. С. 28-33.</p> <p>Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі. <i>Дивослово</i>. 2019. № 5. С. 20-26.</p> <p>Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2015. № 12. С. 38-41.</p>	3
	Разом	60

Самостійна робота з.ф.н.

№ з/п	Назва теми	Кіль-ть годин
1	<p>Ознайомитися зі статтями: Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37.</p>	5

	<p>Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf</p> <p>Кириленко Н. Формування особистості учнів середніх класів засобами українського фольклору. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2009. № 7-8. С. 31-33.</p> <p>Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2016. № 4. С. 31-37.</p> <p>Амерханян С. Інтегрування на уроках літератури. Прислів'я та приказки. Народне уявлення про довкілля та моральні норми українського народу. <i>Дивослово</i>. 2012. № 11. С. 5-8.</p>	
2	Законспект.: Франко І. Дві школи в фольклористиці. <i>Твори: У 50 т.</i> Т. 29. К. : Наук, думка, 1981. С. 416-424.	1
3	Опрацювання теми «Праслов'янська міфологія».	4
4	Кобзарі та лірники, виконавці народних дум, історичних пісень (О. Вересай, Г. Гончаренко, М. Кравченко та ін.). Сучасні виконавці: «Шпилясті кобзарі», Василь та Микола Литвини, В. Нечепа. Національна капела бандуристів України.	4
5	Законспектувати: Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2019. № 6. С. 37-40.	3
	Ознайомитися із працею: Гнатюк В. Нарис української міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с.	
6	Підготувати презентацію про синтез християнських і поганських традицій у сучасному фольклорі, працюючи у групах.	3
7	Прочитати «Конотопську відьму» Г. Квітки-Основ'яненка, проаналізувати образ відьми, епізоди, пов'язані із чарами. Гречка Л. Григорій Квітка-Основ'яненко «Конотопська відьма». 9 клас. <i>Вивчаємо українську мову та літературу</i> . 2015. № 15. С. 21-23.	4
8	Підготувати повідомлення про обрядові дійства на вашій території.	3
9	Виписати зразки усної народної творчості (обрядова поезія) з елементами двовір'я.	2
10	Авторські інтерпретації наробної балади «В неділю рано зілля копала».	4
11	Ознайомитися зі статтями: Братко В. Особливості вивчення календарно-обрядових пісень на уроках української літератури у культурологічному контексті (6 клас). <i>Українська мова і література в школі</i> . 2014. № 5. С. 30-35.	4
	Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової	

	<p>пісенності села Підлісся. Молодий вчений. №11 (51) листопад 2017. С. 185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf</p> <p>Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». <i>Вісник Прикарпатсь-кого університету: Філологія</i>. Вип. 42-43. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162.</p>	
12	<p>Опрацювати:Петров В. Український фольклор: заговори, голосіння, обрядовий фольклор народно-календарного циклу. <i>Берегиня</i>. 1996. № 3-4. С. 86-101.</p> <p>Нестеренко С. Вилив душу в пісні український народ. Урок літератури в 9 класі: [на тему «родинно-побутові пісні»]. <i>Дивослово</i>. 2009. № 9. С. 11-16.</p>	5
13	<p>Ознайомитися зі статтями:</p> <p>Аношкіна Г. Українські народні думи. «Маруся Богуславка». Проблема вибору, душевна роздвоєність Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі і становищем дружини турецького вельможі: [українська література, 8 клас]. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2015. № 12. С. 36-37.</p> <p>Логвиненко Н. Проблеми вибору, душевна роздвоєність, Марусі Богуславки між любов'ю до рідної землі та становищем дружини турецького вельможі («Маруся Богуславка»): Українська література. Конспект уроку, 7-й клас. <i>Українська мова й література в школах України</i>. 2018. № 6. С. 33-37.</p> <p>Беценко Т. «Загадкові» слова в українських народних думах. <i>Дивослово</i>. 2003. №12. С. 17-19. (5 год).</p>	5
14	<p>Ознайомитися зі статтями:</p> <p>Зібарова Л. «Пісня – душа народу». Захист проекту. <i>Українська мова та література</i>. 2018. № 15-16. С. 26-32.</p> <p>Проаналіз. жанр балади та її зв'язок із світоглядною системою українців; відмінність укр. балад від польських, німецьких та ін. Законспект.:</p> <p>Франко І. «Тополя» Т.Шевченка. <i>Зібр. творів: У 50 т.</i> К. : Наук, думка, 1980. Т. 28. С.73-88.</p> <p>Підготувати порівняльний аналіз балади Т. Шевченка «Тополя» і фольклорного сюжету. (5 год).</p>	3
15	<p>Законспект.:</p> <p>Франко І. «Тополя» Т.Шевченка. <i>Зібр. творів: У 50 т.</i> К. : Наук, думка, 1980. Т. 28. С.73-88.</p> <p>Підготувати порівняльний аналіз балади Т. Шевченка «Тополя» і фольклорного сюжету.</p>	2
16	<p>Ознайомитися зі статтями:</p> <p>Братко В. Художнє відображення дійсності в козацьких і чумацьких піснях (7-й клас). <i>Українська мова і література в школі</i>. 2014. № 7. С. 32-36.</p> <p>Степани-шин Б. Нове поповнення скарбниці пісенної творчості</p>	5

	України. <i>Народна творчість та етнографія</i> . 2001. № 1-2. С. 81-82. Дей О. Народнопісенні жанри. Вип. 2. К.: Музична Україна, 1983. 112 с. Простежити, які авторські пісні стали народними, чому?	
17	Опрацювати статті: Голик О. Повість Ольги Кобилянської «В неділю рано зілля копала». Гімн високим людським почуттям. <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2019. № 1-2. С. 28-33. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі. <i>Дивослово</i> . 2019. № 5. С. 20-26. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. <i>Українська мова й література в школах України</i> . 2015. № 12. С. 38-41.	3
18	Робота зі словником. Терміни і визначення	4
19	Підготувати по 2 зразки різних типів міфів: героїчних, космогонічних, антропологічних, тотемічних, теогонічних, анімістичних, календарних, культовобіографічних, есхатологічних.	4
20	Коломийки та частівки.	4
21	Записати по 1 легенді про персонажів «малої» міфології (русалки, лісовики, домовики тощо).	6
	Разом	78

9. Індивідуальні завдання Написання реферату або презентація

1. Фактори впливу на розвиток фольклору та його етнічні особливості.
2. Періодизація фольклору.
3. Напрями та школи фольклористики.
4. Міграційна школа фольклористики, її представники.
5. Міфологічна школа фольклористики.
6. Дохристиянські вірування давніх слов'ян.
7. Поганство, пантеїзм та генотеїзм як первісні світоглядні системи слов'ян.
8. Словесний супровід обрядів та ритуалів.
9. Система культів давніх слов'ян.
10. Християнство і його вплив на розвиток української народної словесності.
11. Види та форми давніх обрядів.
12. Магія як найдавніший пласт народної творчості та її форми.

План характеристики дослідження жанрових особливостей фольклорного твору

1. Місце жанру в українському фольклорі.
2. Походження терміна на позначення жанру.

3. Походження жанру, його історичний розвиток.
4. Ознаки жанру. Форма виконання.
5. Класифікація творів даного жанру.
6. Провідні теми, мотиви, образи.
7. Художні особливості (мова, стиль, символіка, художні засоби, сюжет, композиція тощо).
8. Побутування жанру (регіональні особливості, ареал поширення).
9. Зв'язок даного жанру з художньою літературою.
10. Збирання і дослідження творів даного жанру українською фольклористикою.
11. Тест для перевірки знання жанру (10 питань, 4 варіанти відповідей до кожного (А-Г), з них лише одна правильна).

Казки про тварин. Чарівні казки. Соціально-побутові казки. Замовляння. Легенди. Перекази. Народні оповідання і бувальщини. Народні анекдоти. Байки та притчі. Думи. Історичні пісні. Балади. Голосіння. Колискові пісні. Пісні про кохання. Пісні про родинне життя. Жартівливі пісні. Коломийки. Частівки. Козацькі пісні. Чумацькі пісні. Рекрутські і солдатські пісні. Кріпацькі, бурлацькі, наймитські пісні. Стрілецькі і повстанські пісні. Колядки і щедрівки. Веснянки. Русальні пісні. Купальські пісні. Жнивні пісні. Весільні пісні. Дитячі пісні. Утішки, пестушки, забавлянки. Лічилки, дражнилки. Дитячі заклички і примовки. Вертепна драма. Обряди «Коза» і «Маланка». Прислів'я і приказки. Загадки.

Максимальна оцінка – 5 бали (оцінюється зміст і якість оформлення роботи).

10. Методи навчання

1. Словесні методи навчання (лекція, елементи оксфордських дебатів).
2. Наочні (демонстрація, ілюстрація).
3. Проблемно-пошукові (робота з джерелами, опрацювання фольклорного матеріалу, з подальшим написанням рефератів, курсових, кваліфікаційних робіт).
4. Інтерактивні (методи з використанням мультимедійних технологій використовуються інтерактивні інноваційні технології, колективні творчі завдання). Групові проекти.
5. Самостійна робота студента.

11. Методи контролю

Контроль набутих знань і вмінь із навчальної дисципліни «Усна народна творчість» здійснюється у два етапи:

- на практичних заняттях (усне опитування на практичних заняттях); при перевірці виконаної студентом самостійної роботи чи індивідуальних завдань; контроль знань (шляхом усного, письмового опитування студентів);
- екзамен.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Робота на практичних заняттях – 25

Контрольна робота – 15

Самостійна робота – 10, з них реферат або – 5.

Допуск до екзамену 50			Екзаменаційна оцінка	Підсумковий бал
Робота на практичних заняттях 25	Контрольна робота 15	Самостійна робота 10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Вівчарик Н. Усна народна творчість: Методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Територія друку, 2020. 44 с.
2. Вівчарик Н., Залевська О., Процюк Л. Фольклорна практика: Методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Територія друку, 2020. 36 с.
3. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість: Підручник. К. : Знання-Прес, 2001. 591с.
4. Руснак І. Український фольклор: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2010. 304 с.
5. Українська народна поетична творчість. / За ред. Рильського М. та ін. К. : Рад. школа, 1965. 414с.
6. Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Азьомов В. Духовна архетипна система етнонаціонального у викладанні української літератури в загальноосвітній школі. *Українська мова і література в школі*. 2016. № 4. С. 31-37.
2. Атрошенко Г. Ручка О. Постать Івана Сірка: метаморфоза образу метаморфози його інтерпретації в героїчному епосі Нижньої Наддніпряни. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 23. Ужгород : Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 24-26.
3. Буличева В., Вівчарик Н. Гаївки в системі весняної обрядової пісенності села Підлісся. *Молодий вчений*. №11 (51) листопад 2017. С. 185-188. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/molv_2017_11_47.pdf
4. Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». *Вісник Прикарпатського університету: Філологія*. Вип. 42-43. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу / Етнографічний нарис. Режим доступу: <https://iknigi.net/avtor-oleksa-voropay/96642-zvichayi-nashogo-narodu-oleksa-voropay/read/page-1.html>
6. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі. *Дивослово*. 2019. № 5. С. 20-26.
7. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Луцьк : ПДВ Твердиня, 2014. 448 с.
8. [Жеплинський Б.](#), [Ковальчук Д.](#) Українські кобзарі, бандуристи, лірники. Енциклопедичний довідник. Львів: Галицька видавнича спілка, 2011. 316 с.
9. Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf>
10. Козловський В. Поетика трагічного в українській народній баладі. *Народознавчі зошити*. 2015. № 3. С. 623-631. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/NaZo_2015_3_9.pdf
11. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. *Українська мова й література в школах України*. 2015. № 12. С. 38-41.
12. Навчальні програми 5-9 класів. Сайт МОН. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
13. Навчальні програми 10-11 класів. Сайт МОН. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
14. Наумовська О. У пошуках безсмертя: шлях міфічного й казкового героя (вертикальна площина). *Окриленість словом. Збірник наукових праць на пошану*

професора Степана Хороба / Відп. ред. Роман Піхманець. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. С. 648-655.

15. Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 6. С. 37-40.

16. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К. : Літера ЛТД, 2017. 288 с.

17. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. «Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти». К. : Літера ЛТД, 2018. 224 с.

18. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. «Українська література (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти». К. : Літера ЛТД, 2018. 304 с.

19. Тиховська О. Психоаналітичний аспект уявлень про «нечистих духів» у міфології Закарпаття. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип.23. Ужгород: Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 321-325.

Додаткова література

20. Антологія українського міфу: етіологічні, космогонічні, антропологічні, теогонічні, солярні, лунарні, астральні, календарні, історичні міфи : у 3-х т. / [збір.та упоряд. В.Войтовича]. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2006. Т. 2 : Тотемічні міфи. 596 с.; Т. 3: Потойбіччя. 848 с.

21. Войтович В. Українська міфологія: словник. К. : Либідь, 2002. 664 с.

22. Гнатюк В. Нарис української міфології. Л. : Інститут народознавства НАН України, 2000. 264 с.

23. Героїчний епос українського народу. Хрестоматія. Навчальний посібник. К. : Либідь, 1993. 432 с.

24. Косенко Н. Вчити розуміти красу і поважати кожную особистість (Учительські роздуми про міжпредметні зв'язки при вивченні української словесності). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2005. № 5. С. 22-32.

25. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Навчальний посібник. К.: Знання-Прес, 2006. 591 с.

26. Лозко Г. Українське народознавство. 4-те видання, доповнене. Харків : Видавництво «Див», 2010. 472 с.

27. Логвіненко Н. Фольклористика в системі літературної освіти старшокласників. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2008. № 12. С. 22-24.

28. Поліщук Ф. Український фольклор. Давня українська література. К. : Вища школа, 1991. 190 с.

29. Руснак І. Український фольклор: навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2010. 304 с.

30. Сиваченко М. Сторінки української літератури і фольклористики. К. : Наук. думка, 1990. 301 с.

31. Філоненко С. Усна народна творчість. Навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 416 с.

15. Інформаційні ресурси

Репозитарій ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника».
<http://lib.pnu.edu.ua:8080>

ЗРАЗКИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант 1

1. Класифікація жанрів усної народної творчості, що побутує у дитячому середовищі.
2. Прояви ліричного, епічного і драматичного начала у баладах.
3. Поетика малих жанрів фольклору.
4. Які фольклорні жанри виконуються влітку? Наведіть приклади текстів, які виконуються на вашій території, проаналізуйте їх.

Варіант 2

1. Жанрові особливості колискових пісень.
2. Язичництво і християнство як основні світоглядні системи усної народної творчості.
3. Героїчний епос.
4. Наведіть приклад легенди, яка побутує на вашій території, проаналізуйте її.

Варіант 3

1. Роль та місце забавлянок у дитячому фольклорі.
2. Притчі, їх особливості.
3. Періодизація фольклору.
4. Наведіть приклад української думи, проаналізуйте його.

Варіант 4.

1. Жанри, що перейшли у фольклор із загальної народної творчості.
2. Історична проза.
3. Християнство і його вплив на розвиток української народної творчості.
4. Наведіть приклад балади, що побутує на вашій території, проаналізуйте її.

ТЕСТИ

1. Український народний епос у сучасній фольклористиці умовно поділяється на дві великі групи:
 - а) прозу казкову та неказкову
 - б) історичну і сучасну прозу
 - в) запозичені та давні тексти
 - г) гумористичні і дидактичні тексти
2. Хто стверджував, що казка виявляє зв'язок з системою давньої релігії (зокрема обрядом ініціації) та системою первісних суспільних інституцій:
 - а) А. Аарне
 - б) **В. Пропп**
 - в) К. Юнг
 - г) Б. Беттельхейм

3. Дослідники усної народної творчості поділяють дитячий фольклор на:

- а) 4 групи
- б) 5 груп
- в) 6 груп
- г) **3 групи**

4. Хто вважав, що казки відображають психічні процеси колективного несвідомого:

- а) А. Аарне
- б) В. Пропп
- в) **К. Юнг**
- г) С. Томпсон

5. У прадавні часи колісанки відігравали наступну роль:

- а) танцювальну
- б) ініціації
- в) **магічну**
- г) педагогічну

6. Хто вважав, що казки містять символічні образи, які відображають внутрішні психічні процеси, і таким чином допомагають дітям подолати їхні психологічні проблеми:

- а) А. Аарне
- б) В. Пропп
- в) С. Томпсон
- г) **Б. Беттельхейм**

7. Феміністична критика розглядає казки з точки зору:

- а) **інтерпретації жіночого досвіду**
- б) інтерпретації історичного минулого
- в) інтерпретації побудови твору
- г) інтерпретації назви твору

8. Знайдіть зайве поняття у класифікації казок І. Франка:

- а) казки звірині.
- б) казки властиві
- в) анекдоти
- г) **билини**

9. На думку науковців, найдавнішими є:

- а) **казки про тварин**
- б) чарівні казки
- в) суспільно-побутові казки
- г) героїчні казки

10. Кумулятивні казки будуються на:

- а) кольористичних ефектах
- б) героїчних сюжетах
- в) демонологічних сюжетах
- г) багаторазовому повторі однієї ланки